

Sygnatura akt II Ca 1463/14

# WYROK

## W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 listopada 2014 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Małgorzata Łoboz (sprawozdawca)
Sędziowie:	SO Izabella Stawicka SR (del.) Katarzyna Milewska
Protokolant:	Krystyna Zakowicz

po rozpoznaniu w dniu 20 listopada 2014 roku w Krakowie

na rozprawie

sprawy z powództwa M. R., P. R. i D. R.

przeciwko I. R.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego dla Krakowa - Podgórze w Krakowie

z dnia 31 grudnia 2013 roku, sygnatura akt I C 1397/10/P

1. zmienia zaskarżony wyrok nadając mu następujące brzmienie:

„I. zasądza od pozwanej I. R. na rzecz powoda M. R. kwotę 14 909,94 zł ( czternaście tysięcy dziewięćset dziewięć złotych dziewięćdziesiąt cztery grosze) z ustawowymi odsetkami: od kwoty 12 005,95 zł ( dwanaście tysięcy pięć złotych dziewięćdziesiąt pięć groszy) – od dnia 5 marca 2011r. do dnia zapłaty, od kwoty 1.290,66 zł (jeden tysiąc dwieście dziewięćdziesiąt złotych sześćdziesiąt sześć groszy) – od dnia 17 maja 2011r. do dnia zapłaty, od kwoty 1.613,33 zł (jeden tysiąc sześćset trzynaście złotych trzydzieści trzy grosze) – od dnia 29 maja 2012r. do dnia zapłaty;

II. zasądza od pozwanej I. R. na rzecz powódki D. R. kwotę 14 909,94 zł ( czternaście tysięcy dziewięćset dziewięć złotych dziewięćdziesiąt cztery grosze) z ustawowymi odsetkami: od kwoty 12 005,95 zł ( dwanaście tysięcy pięć złotych dziewięćdziesiąt pięć groszy) – od dnia 5 marca 2011r. do dnia zapłaty, od kwoty 1.290,66 zł (jeden tysiąc dwieście dziewięćdziesiąt złotych sześćdziesiąt sześć groszy) – od dnia 17 maja 2011r. do dnia zapłaty, od kwoty 1.613,33 zł (jeden tysiąc sześćset trzynaście złotych trzydzieści trzy grosze) – od dnia 29 maja 2012r. do dnia zapłaty;

III. zasądza od pozwanej I. R. na rzecz powoda P. R. kwotę 14 909,94 zł ( czternaście tysięcy dziewięćset dziewięć złotych dziewięćdziesiąt cztery grosze) z ustawowymi odsetkami: od kwoty 12 005,95 zł ( dwanaście tysięcy pięć złotych dziewięćdziesiąt pięć groszy) – od dnia 5 marca 2011r. do dnia zapłaty, od kwoty 1.290,66 zł (jeden tysiąc dwieście dziewięćdziesiąt złotych sześćdziesiąt sześć groszy) – od dnia 17 maja 2011r. do dnia zapłaty, od kwoty 1.613,33 zł (jeden tysiąc sześćset trzynaście złotych trzydzieści trzy grosze) – od dnia 29 maja 2012r. do dnia zapłaty;

IV. w pozostałym zakresie powództwo oddala;

V. zasądza od pozwanej na rzecz powodów kwotę 2677zł ( dwa tysiące sześćset siedemdziesiąt siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

VI. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Krakowa - Podgórze w Krakowie na rzecz adwokata J. K. kwotę 4428 zł ( cztery tysiące czterysta dwadzieścia osiem złotych) brutto tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu.”;

2. oddala dalej idącą apelację;

3. zasądza od pozwanej na rzecz powodów kwotę 1332 zł ( tysiąc trzysta trzydzieści dwa złote) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego;

4. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Krakowa - Podgórze w Krakowie na rzecz adwokata J. K. kwotę 2214 zł ( dwa tysiące dwieście czternaście złotych) brutto tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu w postępowaniu odwoławczym.

## UZASADNIENIE

Powodowie M. R., D. R. oraz P. R. domagali się w pozwie odszkodowania za bezumowne korzystanie z lokalu przy ul. (...) za okres 62 miesięcy, tj. od 08.2006r. do 31.09.2011r.

Pozwana I. R. w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów postępowania. Podniosła, iż do dnia 10.08.2010 r. mogła korzystać z przedmiotowego lokalu mieszkalnego, gdyż dopiero wówczas uprawomocniło się postanowienie spadkowe, w którym stwierdzono, iż pozwana nie jest spadkobiercą ustawowym po C. R.. Pozwana zakwestionowała również wysokość przyjętego w pozwie odszkodowania miesięcznego za korzystanie z lokalu mieszkalnego.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 31 grudnia 2013 r. Sąd Rejonowy dla Krakowa – Podgórze w Krakowie Wydział I Cywilny zasądził w pkt I od pozwanej I. R. na rzecz powoda M. R. kwotę 20.180,65 zł z ustawowymi odsetkami: od kwoty 17.276,66 zł– od dnia 16 grudnia 2010r. do dnia zapłaty, od kwoty 1.290,66 zł– od dnia 16 maja 2011r. do dnia zapłaty, od kwoty 1.613,33 zł– od dnia 29 maja 2012r. do dnia zapłaty; w pkt II zasądził od pozwanej I. R. na rzecz powódki D. R. kwotę 20.180,65 zł z ustawowymi odsetkami: od kwoty 17.276,66 zł– od dnia 16 grudnia 2010r. do dnia zapłaty, od kwoty 1.290,66 zł (jeden tysiąc dwieście dziewięćdziesiąt 66/100 złotych) – od dnia 16 maja 2011r. do dnia zapłaty, od kwoty 1.613,33 zł– od dnia 29 maja 2012r. do dnia zapłaty; zasądził w pkt III od pozwanej I. R. na rzecz powoda P. R. kwotę 20.180,65 zł z ustawowymi odsetkami: od kwoty 17.276,66 zł– od dnia 16 grudnia 2010r. do dnia zapłaty, od kwoty 1.290,66 zł– od dnia 16 maja 2011r do dnia zapłaty, od kwoty 1.613,33 zł– od dnia 29 maja 2012r. do dnia zapłaty; w pkt IV zasądził od pozwanej na rzecz powodów kwotę 3617 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego; w pkt V nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Krakowa-Podgórze w Krakowie kwotę 4627,91 zł tytułem opłaty sądowej, od której powodowie byli zwolnieni, oraz tytułem zwrotu wydatku poniesionego przez Skarb Państwa na wynagrodzenie biegłego; w pkt VI przyznał z sum budżetowych Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Krakowa-Podgórze w Krakowie na rzecz adwokata J. K. kwotę 3600 zł tytułem pokrycia kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu z uwzględnieniem podatku VAT.

W oparciu o zgromadzone dowody z dokumentów oraz zeznania stron, a także na podstawie dopuszczonego dowodu z opinii biegłego Sąd Rejonowy ustalił, iż powodowie są jedynymi spadkobiercami C. R., zmarłego dnia (...)2006r. Po zmarłym zostało przeprowadzone postępowanie spadkowe, które toczyło się do sygn. akt I Ns 692/06/P, z wniosku pozwanej, a wydane w tym postępowaniu postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku uprawomocniło się z dniem 10 sierpnia 2010 roku. Poza tym wszczęte zostało pod sygn. akt I Ns 774/06/P postępowanie o nabycie spadku po C. R. z wniosku M. R., gdzie jednakże odrzucono wniosek ze względu na zawisłość sprawy o dziedziczenie po C. R. pod sygn. I Ns 692/06/P.

W skład spadku wchodziło m.in. podlegające dziedziczeniu spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego, położonego w K. przy ul. (...).

Spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego zostało nabyte przez C. R. przed wstąpieniem w związek małżeński z pozwaną. Przed wstąpieniem w związek małżeński został wniesiony pełny i wymagany wkład budowlany.

Lokal mieszkalny położony w budynku nr (...) przy ul. (...), nr. (...)w K. powstał w 1998 roku w technologii tradycyjnej, murowanej, Posiada 5 kondygnacji. Lokal mieszkalny znajduje się na parterze; ma pow. 51,2 m<sup>2</sup>, składa się z dwóch pokoi, łazienki, WC oraz przedpokoju. Do lokalu przynależy piwnica o pow. 6m<sup>2</sup>. W lokalu znajdują się instalacje elektryczna, wodna i kanalizacyjna – sieć miejska, ciepłej wody z piecyka gazowego, centralnego ogrzewania z (...). Lokal wymaga bieżącego remontu i odświeżenia.

Pozwana była żoną C. R.. Pozwana zamieszkała w lokalu z C. R. po zawarciu małżeństwa i zamieszkuje w nim nadal po śmierci męża, wraz ze swoją córką.

Pozwana przypuszczała, że jest uprawnioną do co najmniej części spadku po swoim mężu. Jednakże C. R. sporządził testament, w którym dokonał rozporządzenia swoim majątkiem na rzecz powodów. Pozwana dowiedziała się o treści rozporządzenia testamentowego zmarłego przed (...)2006r., na podstawie rozmowy z matką C. R.. Od tej chwili pozwana zamieszkuje w lokalu wraz ze swoją córką bez jakiegokolwiek tytułu prawnego do niego.

Pozwana uiszczala częściowo opłaty z tytułu korzystania z lokalu oraz na rzecz Spółdzielni Mieszkaniowej im. (...) w K.. Była wzywana także przez Spółdzielnię do regulowania w/w wpłat.

Powodowie dnia 16.12.2010r. wnieśli powództwo przeciwko pozwanej o zapłatę za bezumowne korzystanie z lokalu mieszkalnego, który jest przedmiotem spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego przysługującego powodom. W istocie było to powództwo o odszkodowanie za bezumowne zajmowanie lokalu mieszkalnego przy ul. (...). Ponadto wnieśli pozew o opróżnienie lokalu dnia 27.12.2010r., w której to sprawie Sąd Rejonowy wydał wyrok dnia 20.09.2011r. do sygn.akt I C 1425/10/P, który uprawomocnił się 12.10.2011r.

Postanowieniem z dnia 01.03.2012r. Sąd Okręgowy w Krakowie ubezwłasnowolnił P. R. .

Dnia 23 listopada 2012 roku biegła z zakresu szacowania nieruchomości M. B., sporządziła opinię dotyczącą określenia wysokości możliwego do uzyskania czynszu wolnorynkowego za lokal nr (...) przy ul. (...) w K., który w okresie od sierpnia 2006 do września 2011 r. wynosi w zaokrągleniu 60.541 zł.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd uznał, iż powództwo znajduje podstawę prawną w art. 18 ust 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2005 r. Nr 31, poz.266), zgodnie z którym osoby zajmujące lokal bez tytułu prawnego są obowiązane do dnia opróżnienia lokalu co miesiąc uiszczać odszkodowanie. Na podstawie art. 923 k.c. pozwanej oraz jej córce przysługiwało prawo do zamieszkiwania w lokalu i korzystania z urządzenia domowego przez trzy miesiące od dnia otwarcia spadku, tj. od chwili śmierci spadkodawcy C. R., a zatem pozwanej i jej córce przysługiwało prawo zamieszkiwania w przedmiotowym lokalu do dnia 16 lipca 2006r. Sąd nie podzielił stanowiska pozwanej, jakoby do czasu prawomocnego zakończenia postępowania I Ns 692/06/P, w którym ostatecznie stwierdzono prawa do masy spadkowej po zmarłym pozwana znajdowała się w pozycji samoistnego posiadacza w dobrej wierze na podstawie art.

224 § 1 k.c. W ocenie Sądu pozwana wywodząc, iż do tego czasu pozostawała w dobrej wierze co do swych praw do lokalu pominęła istotne okoliczności towarzyszące sprawie spadkowej po zmarłym C. R., które już wówczas powinny wzbudzić u pozwanej uzasadnione wątpliwości co do posiadania przez nią statusu spadkobiercy ustawowego. Sąd zwrócił uwagę, że w tydzień po śmierci męża C. R. odwiedziła pozwaną w mieszkaniu przy ul. (...) matka męża, która oświadczyła że winna się ona wyprowadzić, gdyż mieszkanie należy do dzieci C. R., nie zaś do niej. Matka C. R. wiedziała o sporządzeniu testamentu własnoręcznego przez swojego syna, gdyż C. R. powiedział o jego sporządzeniu swoim rodzicom. Nadto matka C. R. powiedziała pozwanej o tym, że w sądzie zostanie wszczęta sprawa spadkowa, co związane ma być ze sporządzeniem testamentu przez C. R.. Sąd uznał, że w tych okolicznościach strona pozwana powołując się na ekspektatywę dziedziczenia ustawowego, jako podstawę, z której wywodziła swój tytuł prawny do m.in. korzystania z lokalu i oceniając rozsądnie wskazane okoliczności, powinna powziąć co najmniej poważne wątpliwości co do bycia spadkobiercą według dziedziczenia ustawowego, a tym samym istnienia przysługującego jej prawa do lokalu i do korzystania z niego. Ponieważ postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku ma charakter deklaracyjny, racjonalna i rozsądna ocena okoliczności faktycznych następujących po śmierci C. R. powinna wzbudzić u pozwanej uzasadnione wątpliwości co do stosowania ustawowego porządku dziedziczenia i tym samym skuteczności wywodzonego z niego prawa do lokalu. Wobec tego przypisanie złej wiary pozwanej, jako posiadaczowi spornego lokalu, możliwe było co najmniej od momentu zakwestionowania przez matkę zmarłego C. R., działającej w imieniu spadkobierców testamentowych, praw spadkowych pozwanej. Ponadto Sąd nie podzielił zarzutu pozwanej, jakoby jej prawo do użytkowania mieszkania powodów bez odpłatności na ich rzecz wynikało z faktu, że jeżeli prawo do mieszkania przysługuje jednemu małżonkowi, drugi małżonek jest uprawniony do korzystania z tego mieszkania w celu zaspokojenia potrzeb rodziny. Sąd zważył bowiem, iż art. 28 [1] k.r.o. jest uprawnieniem ograniczonym celem w nim wskazanym. Służyć ma tylko zaspokojeniu potrzeb rodziny i dotyczy tylko tego lokalu, w którym faktycznie mieszka on razem z pierwszym małżonkiem mającym prawo do mieszkania. W sprawie przesłanki te nie zachodziły, skoro tytuł prawny małżonka pozwanej C. R. do przedmiotowego lokalu mieszkalnego wygasł wobec śmierci męża oraz dziedziczenia m.in. przedmiotowego spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego przez powodów. Natomiast fakt zameldowania w mieszkaniu po C. R. sam w sobie nie rodzi prawa do korzystania i używania go. Ponadto z materiału zgromadzonego w sprawie nie wynika, że C. R. pobierał od pozwanej czynsz, więc nie można mówić o tym, iż pozwana była najemcą lokalu. Nawet zaś gdyby uznać, iż doszło do zawarcia umowy użyczenia, to Sąd wskazał, że z chwilą śmierci C. R. wszystkie jego prawa i obowiązki przeszły w drodze dziedziczenia na jego spadkobierców ustawowych bądź testamentowych (art. 922 k.c.). Matka C. R. zażądała zwrotu zajmowanego lokalu, co pozostaje w zgodzie z art. 716 Kodeksu cywilnego.

Wobec tego współwłaściciele (powodowie) skutecznie rozwiązali umowę użyczenia, żądając jej wydania. Ponadto ze względu na trudną sytuację majątkową przedmiotowa nieruchomość stała się im potrzebna dla właściwego nią rozporządzenia. Powyższe rozważania doprowadziły Sąd do przekonania, iż przed sierpniem 2006r. pozwana nie dysponowała tytułem prawnym do zajmowania przedmiotowego lokalu. Nadto w dniu 20.09.2011r. w sprawie I C 1425/10/P Sąd Rejonowy dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie orzekł eksmisję pozwanej i jej córki A. S., ustalając ich prawo do lokalu socjalnego. Pozwani do czasu zamknięcia rozprawy nie opuścili mieszkania przy ul. (...). Bezsporne więc pozostawało, że pozwana zajmowała przedmiotowy lokal bez tytułu prawnego przez 62 miesiące (od sierpnia 2006 roku do września 2011 roku), i za ten okres powodowi przysługuje odszkodowanie obliczone w oparciu o przepisy m.in. art. 18 ust 1 – 5 w/w ustawy. Ponieważ małżonek, którego prawo do korzystania z mieszkania wynika z art. 28<sup>1</sup> zdanie pierwsze k.r.o., jest lokatorem w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i zmianami kodeksu cywilnego, wysokość tego odszkodowania za zajmowanie lokalu bez tytułu prawnego kształtowana jest na podstawie dyrektywy zawartej w art. 18 ust 2 w/w ustawy. Odszkodowanie odpowiada wysokości czynszu, jaki właściciel mógłby otrzymać z tytułu najmu lokalu – a więc podlega kształtowaniu przy uwzględnieniu zasad wolnorynkowych na zasadach ogólnych. Ponieważ w wyroku eksmisyjnym orzeczono o uprawnieniu pozwanej do otrzymania lokalu socjalnego, stosownie do treści art. 18 ust. 3 w/w zobowiązana jest do opłacania odszkodowania w wysokości czynszu albo innych opłat za używanie lokalu, jakie byłyby obowiązywać, gdyby stosunek prawny nie wygasł, niejako w oderwaniu od powstałej szkody. W ocenie Sądu Rejonowego tak ustalone odszkodowanie podlega podwyżkom według reguł ustalonych dla czynszu i opłat za używanie lokalu. Wobec tego powodowie byli uprawnieni do regulowania wysokości opłat do uiszczenia których,

tytułem „odszkodowania” na podstawie art. 18 ust 2 zobowiązana była pozwana w oparciu o właściwe przepisy. Sąd wskazał, iż powinna płacić odszkodowanie według reguł określonych w art. 18 ust. 2, zaś przepis art. 18 ust 3 dotyczy jedynie osób zajmujących lokal bez tytułu prawnego, w stosunku do których sąd orzekł o wstrzymaniu eksmisji do czasu dostarczenia im lokalu socjalnego czy zamiennego, a które zajmowały wcześniej lokal na podstawie odpłatnego stosunku prawnego. W oparciu o opinie biegłego Sąd przyjął, że należne powodom odszkodowanie za zajmowanie przez pozwaną I. R. lokalu mieszkalnego przy ul. (...) w K. wynosić będzie po 20.180,65 zł. dla każdego z powodów za okres od sierpnia 2006 roku do września 2011r. Zasądzenie odszkodowania od sierpnia 2006r., pomimo że charakter odszkodowania za zajmowanie lokalu bez tytułu prawnego ma charakter świadczenia okresowego, przedawniającego się w terminie określonym w art. 118 k.c. w terminie trzyletnim wynika z faktu, że pozwana nie podniosła zarzutu przedawnienia.

Jednocześnie Sąd uznał za niezasadny zarzut pozwanej potrącenia z kwota odszkodowania za bezumowne korzystanie kwoty opłat, które pozwana uiszczala na rzecz spółdzielni. W tym zakresie Sąd odwołał się do art. 4 ust. 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz.U. z 2003r. Nr 119, poz.1116 ze zm.), który rozszerza podmiotową odpowiedzialność za zobowiązania wobec spółdzielni, o których mowa w art. 4 ust. 1-5 (czyli opłaty eksploatacyjne i inne wydatki), i opiera ją na zasadzie solidarności dłużników. Ponadto Sąd zważył, iż odszkodowanie za bezumowne korzystanie z nieruchomości obliczane jest z wykorzystaniem stawek czynszu za najem ustalonych w cenach rynkowych. Kalkulacja netto tych stawek nie obejmuje świadczeń ponoszonych przez właściciela (lub m.in. członka spółdzielni) na utrzymanie nieruchomości, w tym także nie obejmuje kwot uiszczanych na poczet eksploatacji i utrzymania nieruchomości w częściach przypadających na lokal, eksploatacji i utrzymania nieruchomości stanowiących mienie spółdzielni przez uiszczanie opłat zgodnie z postanowieniami statutu. Sąd miał przy tym na uwadze, że biegły w opinii sporządzonej w sprawie niniejszej wyraźnie zaakcentował, że należne powodom odszkodowanie obliczył w wysokości netto, czyli bez uwzględnienia opłat związanych z eksploatacją lokalu (woda, prąd, ogrzewanie, czynsz administracyjny i inne), który to opłaty, jako niezbędny koszt utrzymania nieruchomości, korzystający winni uiszczać poza obliczonym przez niego odszkodowaniem. Z przepisem tym koresponduje art. 688[1] § 1 k.c. Ponieważ ustalony przez biegłego czynsz nie obejmował opłat za świadczenia związane z eksploatacją lokali, w tym także opłat na rzecz spółdzielni, świadczenia te, pozwana winna zatem ponosić we własnym zakresie, gdyż w innym przypadku powodowie podwyższyliby obliczoną stawkę czynszu o te opłaty, czyli do wysokości brutto.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c., uznając, iż wezwanie do zapłaty związane jest z datą złożenia powództwa do Sadu oraz doręczeniem pisma procesowego pozwanej z rozszerzeniem powództwa z dnia 29.05.2012r. na rozprawie. W przypadku rozszerzenia powództwa z dnia 16.05.2011r. Sąd przyjął datę rozszerzenia powództwa, wobec braku dokumentu potwierdzającego datę doręczenia pozwanej przedmiotowego pisma.

W punkcie IV i V sentencji wyroku, Sąd orzekł o kosztach postępowania, stosownie do treści art. 98 § 1 k.p.c.

W pkt. VI wyroku, Sąd na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 roku – Prawo o adwokaturze (Dz. U. Nr 146 z 2009 roku, poz. 1188 – tekst jednolity ze zmianami) w związku z § 2 ust. 3 i § 19 pkt 1 oraz § 6 ust.6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 roku, poz. 461 – tekst jednolity) przyznał adwokatowi J. K. kwotę 3.600 zł. tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez tego adwokata z urzędu w postępowaniu przed Sądem Rejonowym.

Apelację od powyższego wyroku wniosła pozwana zaskarżając go w całości oraz zarzucając mu:

a) naruszenie art. 224 i art. 225 kodeksu cywilnego poprzez ich błędną wykładnię polegającą na uznaniu, iż osoba, która objęła rzecz w posiadanie w dobrej wierze, staje się posiadaczem w złej wierze, jeżeli w późniejszym czasie uzyska informację podważającą jej przekonanie o przysługującym jej tytule prawnym do rzeczy, w sytuacji gdy prawidłowa wykładnia ww. przepisów powinna uwzględniać zasadę „mala fides superveniens non nocet”, zgodnie z którą późniejsza utrata dobrej wiary nie czyni posiadacza w dobrej wierze posiadaczem w złej wierze, tak więc chwilą relevantną dla oceny dobrej lub złej wiary posiadacza jest wyłącznie chwila objęcia rzeczy w posiadanie - błędna

wykładnia ww. przepisów spowodowała zastosowanie do należności za okres od dnia 01 sierpnia 2006 roku do dnia 21 kwietnia 2011 roku art. 225 kodeksu cywilnego oraz niezastosowania art. 224 § 1 kodeksu cywilnego, a także nie przeprowadzenie przez Sąd pierwszej instancji dowodu z dokumentu w postaci zwrotnego potwierdzenia odbioru przez pozwaną pozwu o eksmisję w sprawie o sygn. akt I C 1425/10/P, który to dowód został powołany przez pozwaną w piśmie z dnia 29 maja 2012 roku; a także

b) naruszenie art. 18 ust. 2 zdanie drugie ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego poprzez jego zastosowanie oraz art. 376 § 1 i art. 498 kodeksu cywilnego poprzez ich niezastosowanie w sytuacji gdy powodowie nie wykazali poniesienia dodatkowych strat uprawniających ich do żądania odszkodowania uzupełniającego, a pozwana przedstawiła do potrącenia z należnościami dochodzonymi pozwem pokryte przez nią należności z tytułu opłat na rzecz spółdzielni mieszkaniowej, za które pozwana odpowiedzialna była solidarnie z powodami, tak więc mogła dochodzić od powodów zwrotu tych opłat w częściach równych,

c) naruszenie art. 233 kodeksu postępowania cywilnego poprzez:

- brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego w postaci zeznań powoda M. R., zeznań I. M. oraz zeznań pozwanej I. R., co doprowadziło do uznania tych zeznań za wiarygodne w całości, w sytuacji gdy zeznania te są w istotnym zakresie sprzeczne i nie korespondują ze sobą, tak więc w świetle zasad logiki i doświadczenia życiowego nie było możliwe jednoczesne uznanie ich za wiarygodne - błąd ten w rezultacie doprowadził do wadliwych ustaleń faktycznych odnośnie momentu, w którym pozwana dowiedziała się o treści testamentu C. R.;

- brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego w postaci zeznań pozwanej

i znajdujących się w aktach związkowych o sygn. I Ns 692/06/P i sygn. I Ns 774/06/P dokumentów, w sytuacji gdy z zeznań tych i dokumentów wynikały dodatkowe okoliczności świadczące o tym, że do dnia 10 sierpnia 2010 roku, (tj. do dnia uprawomocnienia się orzeczenia w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku) pozwana pozostawała w błędnym, lecz usprawiedliwionym ww. okolicznościami przekonaniu odnośnie przysługującego jej do rzeczy tytułu prawnego, tak więc w świetle zasad logiki i doświadczenia życiowego nie było możliwe jednoczesne uznanie za wiarygodne tych dokumentów i zgodnych z nimi zeznań pozwanej oraz zeznań powodów - błąd ten spowodował zastosowanie do należności za okres od dnia 01 sierpnia 2006 roku do dnia 10 sierpnia 2010 roku art. 225 kodeksu cywilnego oraz niezastosowanie art. 224 § 1 kodeksu cywilnego;

d) naruszenie art. 7 kodeksu cywilnego poprzez jego niezastosowanie w sytuacji gdy przepis ten nakazywał rozstrzygać wszelkie wątpliwości powstające, m. in. na skutek rozbieżnych zeznań stron, poprzez przyjęcie istnienia dobrej wiary - błąd ten spowodował zastosowanie do należności za okres od dnia 01 sierpnia 2006 roku do dnia 10 sierpnia 2010 roku art. 225 kodeksu cywilnego oraz niezastosowanie art. 224 § 1 kodeksu cywilnego.

e) naruszenie art. 233 kodeksu postępowania cywilnego poprzez bezpodstawne uznanie za wiarygodne zeznań powoda M. R. w zakresie w jakim dotyczyły one umocowania matki C. R. do składania oświadczeń woli w imieniu powodów odnośnie mieszkania przy ul. (...) w K., a także poprzez brak wszechstronnego rozważenia przez Sąd materiału dowodowego m. in. w postaci zeznań pozostałych stron oraz akt sprawy o eksmisję toczącej się pod sygn. I C 1425/10/P, z których wynikało, że powodowie zwrócili się do pozwanej o opuszczenie lokalu dopiero w 2011 roku, co w świetle faktu długotrwałego tolerowania przez powodów korzystania przez pozwaną z przedmiotowego lokalu uprawniało do stwierdzenia, iż strony w sposób konkludentny zawarły umowę użyczenia tego lokalu.

f) naruszenie art. 98 § 1 i 3 kodeksu postępowania cywilnego oraz art. 113 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych poprzez zastosowanie do kosztów sądowych, od których powodowie byli w całości zwolnieni, a więc ich nie ponosili, zasad dotyczących kosztów procesu, które to zasady dotyczą jedynie kosztów sądowych poniesionych przez stronę, a w rezultacie obciążenie tymi kosztami pozwanej pomimo faktu, iż była ona

w całości zwolniona od kosztów sądowych na podstawie postanowienia Sądu pierwszej instancji z dnia 29 lipca 2011 roku, dlatego też nie powinna zwracać tych kosztów na rzecz Skarbu Państwa,

g) naruszenie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 roku - Prawo do adwokatury w związku z § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz kosztów ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu poprzez przyznanie adwokatowi J. K. kwoty 3.600,00 zł tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu, z uwzględnieniem podatku od towarów i usług (w kwocie 828,00 zł), zamiast kwoty 3600 zł powiększonej o podatek od towarów i usług.

Ponadto skarżąca podniosła zarzut przedawnienia roszczenia zasądzonego na rzecz powodów w pkt I-III zaskarżonego wyroku za okres od dnia 01 sierpnia 2006 roku do dnia 16 grudnia 2007 roku, tj. zasądzonych od pozwanej na rzecz każdego z powodów kwot po 5.270,71 zł wraz z odsetkami liczonymi od dnia 16 grudnia 2010 r. do dnia zapłaty.

Pozwana wniosła również o przeprowadzenie dowodu uzupełniającego z dokumentu w postaci potwierdzenia przez pozwaną odbioru pozwu o eksmisję znajdującego się w aktach sprawy o sygn. akt I C 1425/10/P, który to dowód został powołany przez pozwaną w piśmie z dnia 29 maja 2012 roku.

W oparciu o przedstawione zarzuty skarżąca domagała się zmiany zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenia kosztów procesu za obie instancje, ewentualnie uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie jego zmiany poprzez oddalenie powództwa części objętej zarzutem przedawnienia jak w pkt III niniejszej apelacji oraz zasądzenia kosztów procesu za obie instancje; w każdym zaś przypadku wniosła o zmianę punktu V zaskarżonego wyroku w ten sposób, że kosztami sądowymi, od których byli zwolnieni powodowie i pozwana obciążony zostanie Skarb Państwa oraz zmianę punktu VI zaskarżonego wyroku w ten sposób, że adwokatowi J. K. tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu zostanie przyznana kwota 3.600,00 zł powiększona o kwotę 828 zł tytułem podatku od towarów i usług.

Powodowie wnieśli o oddalenie apelacji pozwanej oraz zasądzenie od pozwanej na ich rzecz solidarnie kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanej zasługuje na uwzględnienie jedynie w tej części, w jakiej podnosi skutecznie zarzut przedawnienia roszczenia. W pozostałym natomiast zakresie jest bezpodstawna.

Za skuteczny należy jednak uznać również zarzut naruszenia przez Sąd Rejonowy przepisu art. 98 § 1 i 3 k. p. c. w zw. z art. 113 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych przy rozliczaniu kosztów postępowania pierwszo instancyjnego. W pierwszej kolejności należy podkreślić, iż postanowieniem z dnia 29 lipca 2011 r. (k. 81) pozwana została zwolniona od kosztów sądowych w całości. Wprowadzone przez ustawodawcę w ustawie o kosztach sądowych w sprawach cywilnych podmiotowe zwolnienie od kosztów sprowadza się w do kredytowania jednej ze stron przez Skarb Państwa do czasu rozstrzygnięcia o kosztach - na zasadach ogólnych - w orzeczeniu kończącym sprawę w danej instancji. Gwarancją dla strony zwolnionej od kosztów sądowych jest pokrycie tych kosztów przez Skarb Państwa w razie przegrania postępowania, gdy brak podstaw do obciążenia kosztami przeciwnika strony zwolnionej od kosztów. Powołany w sprawie art. 113 ust.1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, zgodnie z którym kosztami sądowymi, których strona nie miała obowiązku uiścić lub których nie miał obowiązku uiścić kurator albo prokurator, sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji obciąża przeciwnika, jeżeli istnieją do tego podstawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu - nie może mieć zastosowania w niniejszej sprawie, albowiem nie można pozwanej - która podobnie jak powodowie była zwolniona od kosztów sądowych ( w tym od opłat sądowych i wydatków postępowania )-obciążać kosztami sądowymi pokrytymi w toku postępowania przez Skarb Państwa w zakresie, w jakim sprawę pozwana przegrała. Powołany przepis niewątpliwie nie stanowi bowiem podstawy do obciążania kosztami sądowymi strony, która na mocy postanowienia Sądu uzyskała zwolnienie z obowiązku ich ponoszenia. Wobec tego, w zakresie, w

jakim pozwana ostatecznie sprawę przegrała w I instancji winna zwrócić powodowi jedynie stosunkowo obliczoną część wynagrodzenia reprezentującemu powodów pełnomocnika, przy uznaniu, iż pozwana przegrała w ok. 73 %, a wynagrodzenie pełnomocnika powodów wyniosło 3600 zł. Zgodnie z art. 108 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych zwolnienie bowiem strony od kosztów sądowych nie zwalnia jej od obowiązku zwrotu kosztów procesu przeciwnikowi.

Apelacja również była zasadna w części, w jakiej kwestionowała wysokość wynagrodzenia pełnomocnika reprezentującego pozwaną z urzędu przed Sądem I instancji. Zgodnie z § 2 ust. 3 ustawy z dnia 26 maja 1982r. ustawy - Prawo o adwokaturze, w sprawach, w których strona korzysta z pomocy prawnej udzielonej przez adwokata ustanowionego z urzędu, opłaty za czynności adwokata sąd podwyższa o stawkę podatku od towarów i usług przewidzianą dla tego rodzaju czynności w przepisach o podatku od towarów i usług, obowiązującą w dniu orzekania o tych opłatach czyli obecnie 23%. Pomimo brzmienia uzasadnienia Sąd Rejonowy orzekając o wynagrodzeniu pełnomocnika pozwanej nie uwzględnił w sentencji wyroku prawidłowej stawki wynagrodzenia powiększonego o należyty podatek Vat, w związku z czym powyższe kwestie podlegały korekcie ze strony Sądu Okręgowego.

Odnośnie pozostałych zarzutów apelacyjnych stwierdzić należy na wstępie, iż nietrafny pozostawał zarzut naruszenia art. 233 § 1 k. p. c.. Zgodnie z powołanym przepisem sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału i nie jest wystarczającym dla skutecznego zakwestionowania dokonanej przez Sąd I Instancji oceny dowodów przedstawienie przez stronę skarżącą tylko własnej ich oceny i wyrażenie dezaprobaty dla oceny prezentowanej przez sąd pierwszej instancji. Skarżący ma obowiązek wykazania, że Sąd wywiódł z materiału procesowego wnioski sprzeczne z zasadami logiki lub doświadczenia życiowego, względnie pominął w swojej ocenie istotne dla rozstrzygnięcia wnioski wynikające z konkretnych dowodów. Tego rodzaju uchybień skarżąca nie wykazała. Ponadto podważanie okoliczności sprawy związanych z ustaleniem daty, w której pozwana dowiedziała się o istnieniu testamentu sporządzonego przez spadkodawcę C. R., z czego pozwana wywodzi konsekwencje w zakresie przyjęcia po jej stronie istnienia dobrej wiary w zakresie korzystania przez nią z przedmiotowego lokalu mieszkalnego pomimo utraty do niego tytułu prawnego jest irrelevantne przy ocenie zasadności powództwa. Istotne znaczenia ma natomiast fakt, iż umowa użyczenia, na podstawie której pozwana miałaby zajmować lokal po śmierci męża została skutecznie wypowiedziana pozwanej, a okoliczność ta została prawidłowo ustalona przez Sąd Rejonowy. Apelacja natomiast zarzuca jedynie, iż Sąd błędnie przyjął, jakoby matka C. R. była umocowana przez jego dzieci – powodów do złożenia oświadczenia woli w tym zakresie. Tymczasem analiza poszczególnych dowodów w sprawie prowadzi do wniosku, iż skutek w postaci wypowiedzenia umowy użyczenia został właściwie przyznany przez pozwaną. Jak wynika z zeznań powoda M. R. w zakresie, w jakim nie zostały one zakwestionowane, matka powodów, czyli ich babka zażądała w tydzień po śmierci C. R. od pozwanej, aby się wyprowadziła z lokalu, zaś na prośbę pozwanej wyraziła ona zgodę, aby pozwana przebywała w lokalu do czerwca 2006 r. Powód jednoznacznie również podał, iż babka działała wówczas w imieniu jego oraz pozostałych powodów. Okoliczności te zasadniczo znajdują potwierdzenie w zeznaniach pozwanej, z których wynika, iż rodzice jej zmarłego męża przychodzili kilkakrotnie do zajmowanego przez nią mieszkania, pytając o jej dalsze plany związane z jej sytuacją bytową. Podała również, iż podczas jej nieobecności w mieszkaniu pozostawili oni kartkę z informacją, iż pozwana ma opuścić lokal do lata. Na podstawie powyższych dowodów należy stwierdzić, iż Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił, iż z upływem czasu wyznaczonego przez matkę spadkodawcy doszło do rozwiązania stosunku użyczenia poprzez jego skuteczne wypowiedzenie. Pozwana nie przedstawiła żadnych przeciwdowodów, które mogłyby podważać w tym zakresie wiarygodność zeznań powoda M. R.. Wobec tego niewątpliwym pozostawało, iż uprawnienie do zajmowania przez pozwaną lokalu wygasło na skutek wypowiedzenia dokonanego przez należycie umocowaną babkę powodów.

Zasadnicze jednak pytanie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy sprowadza się do kwestii związanej z zastosowaniem prawidłowego reżimu prawnego dla rozpoznania zasadności zgłoszonego roszczenia. Zauważalne jest bowiem, iż zarówno Sąd Rejonowy, jak i w ślad za nim również apelująca, myślą ze sobą dwa porządki prawne, gdyż z jednej strony odwołują się do regulacji związanych z rozliczeniami pomiędzy samoistnym posiadaczem, a właścicielem rzeczy za korzystanie z niej, z drugiej zaś nie kwestionując faktu, iż pozwanej przysługuje status lokatora w rozumieniu ustawy



z dnia o ochronie praw lokatorów wskazują, iż odszkodowanie należne powodom znajduje podstawę prawną w art. 18 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i zmianami kodeksu cywilnego. Niewątpliwie jest, iż pozwana zajmowała wraz z mężem lokal mieszkalny stanowiący jego wyłączną własność na zasadzie umowy użyczenia. Po śmierci męża pozwanej zgodnie z art. 922 k. c. spadkobiercy, którymi okazali się być wyłącznie powodowie, wstąpili po stronie użyczającego w stosunek prawny umowy użyczenia, który następnie został skutecznie przez nich wypowiedziany. Nastąpiło to, jak słusznie ustalił Sąd Rejonowy, wskutek działania babki powodów. Nie wykazano równocześnie, aby pełnomocnictwo do działania imieniem wszystkich powodów nie zostało udzielone, bądź aby było nieskuteczne. W konsekwencji powyższego nie może budzić wątpliwości, iż od chwili skutecznego wypowiedzenia umowy użyczenia pozwana pozostaje w lokalu bez tytułu prawnego do nieruchomości. Rozstrzygając o tym, który porządek prawny spośród przytoczonych przez Sąd Rejonowy i apelującą mamy zastosować w odniesieniu do niniejszego stanu faktycznego, należy przede wszystkim zważyć, iż gdyby nie miały zastosowania w sprawie przepisy dotyczące ochrony praw lokatorów, można by powiedzieć, iż pozwana po wygaśnięciu stosunku prawnego była posiadaczem samoistnym i wówczas niewątpliwie miałyby zastosowanie przepisy art. 224, 225 kodeksu cywilnego. Jeśli jednak uznajemy, iż pozwana była lokatorem w rozumieniu ustawy o ochronie praw lokatorów, gdyż przysługiwał jej tytuł prawny do zajmowania przedmiotowego lokalu na podstawie umowy użyczenia, który utraciła na skutek wypowiedzenia, to Sąd zobowiązany jest stosować przepisy tej ustawy. Zgodnie z ukształtowanym stanowiskiem judykatury oraz doktryny przepisy kodeksu cywilnego regulujące rozliczenia za bezumowne korzystanie z rzeczy pomiędzy samoistnym posiadaczem, a właścicielem mają zastosowanie jedynie wówczas, gdy stron postępowania nigdy nie łączył i aktualnie nie łączy żaden stosunek umowny będący podstawą do korzystania, w tym przypadku z lokalu mieszkalnego. Warunkiem zatem rozpoznania sporu na gruncie tak zwanych przepisów o roszczeniach uzupełniających (art. 224 i nast. k.c.) jest stwierdzenie braku stosunku zobowiązaniowego pomiędzy stronami albo stwierdzenie, że treść tego stosunku nie reguluje przedmiotu roszczeń strony powodowej. Przepisy art. 224 i n. k.c. mają zastosowanie jedynie do stosunków bezumownych, czyli takich, gdy bez porozumienia zainteresowanych doszło do tego, że rzecz stanowiąca własność jednej osoby znalazła się w posiadaniu innej osoby (por. m. in. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 12 marca 2014 r. I ACa 816/13 LEX nr 1448499). Jak wskazał również Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 maja 2011 r. III CSK 263/10, LEX nr 1129122: „w razie istnienia pomiędzy stronami stosunku prawnego, będącego podstawą posiadania cudzej rzeczy, rozliczenie nastąpić powinno według reżimu prawnego normującego ten stosunek prawny. Oznacza to, że przepisy art. 224 do 230 k.c. nie mają zastosowania do stosunku umownego między właścicielem a inną osobą, na podstawie którego korzystała ona z rzeczy za zgodą właściciela. W takim wypadku, w pierwszej kolejności stosować należy postanowienia umowy, a w razie jej braku lub odpadnięcia tytułu, przepisy Kodeksu cywilnego o zobowiązaniach”.

Wobec faktu, iż pozwanej tytuł prawny przysługiwał, o czym powyżej, przesłanki wynikające z art. 224 k. c. nie mają w ogóle zastosowania w niniejszej sprawie, a zatem ocena okoliczności niniejszej sprawy pod kątem tego, czy pozwana zajmując lokal po śmierci męża pozostawała do czasu uprawomocnienia się orzeczenia w przedmiocie nabycia praw do spadku po zmarłym mężu w dobrej wierze, jest bez znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. W związku z tym wszelkie zarzuty apelacyjne zmierzające do wykazania, iż Sąd Rejonowy poczynił nieprawidłowe ustalenia faktyczne poprzez przyjęcie, iż przed uprawomocnieniem się postanowienia spadkowego pozwana mogła obiektywnie nabrać wątpliwości co do swoich uprawnień do rzeczy, wobec czego nie pozostawała w dobrej wierze zajmując ten lokal oraz zarzuty dotyczące wyprowadzenia przez Sąd Rejonowy niezasadnych wniosków w przedmiocie obowiązku zapłaty na rzecz powodów odszkodowania przez cały okres dochodzony pozwem, należy uznać za nieistotne dla sprawy.

W konsekwencji powyższych rozważań stwierdzić należy, iż pozwana jako osoba uprawniona do lokalu socjalnego, zgodnie z art. 18 ust. 3 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2005 r., nr 31, poz. 266 ze zm.), w okresie od wygaśnięcia stosunku najmu do uprawomocnienia się wyroku eksmisyjnego winna opłacać odszkodowanie według zasad określonych w art. 18 ust. 1 i 2 ustawy (tak SN w uchwale z dnia 6 grudnia 2012 r., III CZP 72/12). Odszkodowanie określone powyższymi przepisami jest rozumiane szerzej aniżeli odszkodowanie przysługujące właścicielowi na zasadzie art. 224 i 225 k. c., albowiem obejmuje zarówno koszty bieżącej eksploatacji lokalu, jak i odszkodowanie za straty, jakie właściciel poniósł na skutek ustania stosunku najmu / użyczenia oraz braku możliwości dysponowania tym lokalem, jako że jest on w dalszym

ciągu zajmowany przez osoby do tego nie uprawnione. Chodzi więc o czynsz możliwy do uzyskania na wolnym rynku, jaki w określonym czasie był możliwy do pobrania ze strony właściciela lokalu. Natomiast właściwym wynagrodzeniem należnym na podstawie art. 224 k.c. i art. 225 k.c. jest co do zasady kwota, którą posiadacz musiałby zapłacić właścicielowi, gdyby jego posiadanie opierało się na prawie, a więc obejmuje to wszystko, co uzyskałby właściciel, gdyby rzecz wynajął, wydzierżawił lub oddał do odpłatnego korzystania na podstawie innego stosunku prawnego. Nie ma podstaw by ustalać wynagrodzenie za korzystanie wedle zasad właściwych dla przepisów dotyczących naprawienia szkody, w tym art. 363 § 2 k.c. ( por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 4 września 2014 r. I ACa 557/14, LEX nr 1511725 ). Ponieważ w niniejszej sprawie nie było kwestionowane, iż pozwana rzeczywiście pokryła opłaty wynikające z bieżącej eksploatacji przedmiotowego lokalu, odszkodowanie należne powodom ograniczało się jedynie do czynszu wolnorynkowego należnego za sporny okres. Ustalony natomiast czynsz za ten okres wyliczony w oparciu o opinię biegłego nie był ostatecznie kwestionowany przez pozwaną, w związku z tym należało go przyjąć za podstawę wyliczenia wysokości odszkodowania w oparciu o art. 18 ust. 2 ust. o ochronie praw lokatorów.

Zasadny natomiast okazał się zarzut przedawnienia roszczenia, którego uwzględnienie skutkowało oddaleniem powództwa w zakresie, w jakim roszczenie dotyczyło okresu sprzed 3 lat liczonych przed dniem złożenia pozwu w niniejszej sprawie. Ponieważ zarzut przedawnienia to zarzut prawa materialnego może być zgłoszony po raz pierwszy przed Sądem drugiej instancji. Zważyć należy, że świadczenie określone w art. 18 ust. 1 ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i zmianie Kodeksu cywilnego ma charakter okresowy, bowiem polega ono na periodycznym dawaniu uprawnionemu w czasie trwania określonego stosunku prawnego pieniędzy lub rzeczy oznaczonych co do gatunku, których ogólna ilość nie jest z góry określona. Nadanie przewidzianym w art. 18 ust. 1 ustawy świadczeniom odszkodowawczym charakteru świadczeń okresowych, uzasadnia zastosowanie do ich dochodzenia, właściwego dla nich, trzyletniego terminu przedawnienia przewidzianego w art. 118 k.c., zgodnie z którym jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej – trzy lata (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2012 r., sygn. akt IV CSK 490/11).

W konsekwencji powyższego świadczenie odszkodowawcze za okres do dnia 16 grudnia 2007 r. jako przedawnione nie mogło zostać uwzględnione. Jednocześnie należy uznać zarzut powodów dotyczący zawieszenia biegu przedawnienia roszczenia z art. 121 pkt 4 k. c. za niezasadny. Sąd Okręgowy stoi na stanowisku, iż nic nie stało na przeszkodzie, aby powodowie wcześniej złożyli pozew o zapłatę z tytułu bezumownego korzystania, natomiast na skutek nie rozstrzygniętej prawomocnie kwestii spadkobrania po zmarłym właścicielu lokalu mieszkalnego, która ma zasadnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, zasadne było złożenie wniosku o zawieszenie postępowania o zapłatę, które zostałyby podjęte na nowo po uprawomocnieniu się postanowienia spadkowego. Nie jest zatem tak, jak podnoszą powodowie, iż wskutek niepewności co do stanu prawnego nieruchomości oraz kręgu spadkobierców po C. R., wystąpienie z niniejszym powództwem było prawnie nieuzasadnione.

Uwzględnienie zarzutu przedawnienia za wskazany okres skutkowało pomniejszeniem wysokości odszkodowania dochodzonego pozwem w oparciu o wyliczenia biegłej i jednocześnie miało wpływ na zmniejszenie wysokości kosztów postępowania, jakie podlegają zwrotowi przez pozwaną powodom tytułem zastępstwa procesowego, a to przy zastosowaniu art. 100 k. p. c. mając za podstawę fakt, iż powodowie wygrali w 74 % w stosunku do roszczenia dochodzonego pozwem. Na koszty postępowania poniesione przez powodów złożyło się wynagrodzenie upelnomocniom obliczone stosownie do § 6 pkt 6 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U.2013.461) oraz opłata od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł.

Odsetki od roszczenia głównego zostały zasądzone w oparciu o art. 481 k. c. w zw. z ary. 455 k. c., przy czym część dochodzona pozwem stała się wymagalna w dniu doręczenia odpisu pozwu pozwanej, a zatem odsetki są należne od dnia następnego tj. od dnia 5 marca 2012., r. Z kolei kolejna część roszczenia stała się wymagalna z dniem rozszerzenia żądania pozwu.

Mając powyższe na uwadze, uwzględnienie zarzutu przedawnienia prowadziło do częściowej zmiany zaskarżonego orzeczenia na podstawie art. 386 § 1 k. p. c. W całym zaś pozostałym zakresie apelacja jako pozbawiona uzasadnionych zarzutów podlegała oddaleniu, o czym orzeczono na podstawie art. 385 k. p. c.

Kierując się powyższą zasadą jak przy kosztach postępowania pierwszoinstancyjnego Sąd orzekł o kosztach postępowania odwoławczego jak w pkt 3 zgodnie z art. 100 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. zasądzając na rzecz powodów kwotę 1332 zł tytułem zwrotu poniesionych kosztów zastępstwa procesowego w części, jakiej powodowie wygrali w II instancji tj. w 74 % mając za podstawę stawkę wynagrodzenia pełnomocnika powodów wyliczoną w oparciu o § 6 pkt 6 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U.2013.461).

W pkt 4 Sąd przyznał adw. J. K. koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu w postępowaniu odwoławczym wedle stawki określonej w § 6 pkt 6 w zw. z § 13 ust. 1.1 rozporządzenia z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Ref. SSR W. B.